

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien yleisestä varautumisvelvollisuudesta on tarkoitus säätää valmiuslain 2 luvussa. Sen lisäksi sektorikohtaiseen lainsäädäntöön sisältyy enenevissä määrin valmiuslain säännöksiä täydentäviä varautumisvelvoitteita, jotka lisäävät yhteiskunnan häiriönsietokykyä.

Yhteiskunnan kriisinkestävyyttä lisää ja täydentää elinkeinoelämän ja muun yksityisen sektorin vapaaehtoinen ja sopimusperusteinen varautuminen. Huoltovarmuuslainsäädännön tuore päivitys muodostaa perustan tarkastella ja kehittää yksityisen sektorin vapaaehtoista ja sopimusperusteista varautumista. Lisäksi CER-laki ja kyberturvallisuuslaki edellyttävät kriittisiksi toimijoiksi määriteltyjen yksityisen sektorin toimijoiden varautumista tietyiltä osin.

MTK katsoo, että vaikka yleistä varautumisvelvollisuutta ei ole valmiuslaissa tarkoitus laajentaa yksityiselle sektorille, on voimassa olevasta valmiuslaista poiketen tarkoituksenmukaista esittää säännösten suhde muihin varautumista koskeviin säännöksiin siten, kuin työryhmä esittää lain 5 pykälässä.

MTK pitää perusteltuna, että varautumisvelvollisen toimijan on laadittava ja ylläpidettävä ajantasaista valmiussuunnitelmaa sekä ylläpidettävä toimintavalmiutta poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun ja tarvittaessa valmiusharjoituksilla. 8 §:ssä tunnistetaan tarve valmiussuunnitelmassa kuvata viestinnän menettelyt sekä tarpeelliset yhteydenpito- ja yhteistyötahot. Siltä osin kuin asia koskee elinkeinoelämää ja järjestöjä, tulisi asianomaiset tahot pyrkiä osallistamaan suunnitelmien laatimiseen ja valmiusharjoituksiin.

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

124 § Polttoaineiden saannin varmistaminen tietyille viranomaisille tai tiettyyn toimintaan

Pykälällä on tarkoitus varmistaa polttoaineiden saanti kriittiseen käyttöön, joka on tarpeen sotilaallisen puolustusvalmiuden tai yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömyyden toimintaan. Pykälän 5 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskus myöntäisi tarvittaessa todistuksen osto-oikeudesta, esimerkiksi tilanteissa, joissa luovutuksensaaja ei voi suoraan esimerkiksi virkamerkin avulla todentaa kuuluvansa oikeutettuihin luovutuksensaajiin. Huoltovarmuuskeskukselle kuuluisi myös ostolupien myöntäminen, jos ostolupamekanismia sovellettaisiin. Alkutuotannon polttoaineen säännöstely kuuluisi kuitenkin Elinvoimakeskukselle, joka myöntäisi ostoluvan maa-, kala-, ja metsätalouden osalta. Voimassa olevassa valmiuslaissa alkutuotannon ostolupien myöntäminen on osoitettu kunnan maaseutuviranomaisen tehtäväksi.

MTK toteaa, että on hyvä, että ruoan tuotanto on tunnistettu olevan yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämätöntä ja halutaan turvata polttoaineen saanti. Luonnostellun säädöstekstin perusteella säännöstelyn käytännön toimintamalli jää kuitenkin epäselväksi. Epäselväksi jää myös, jakautuuko polttoaineen säännöstelyn toimivaltuudet maa-, kala-, ja metsätalouden osalta sekä Huoltovarmuuskeskukselle (osto-oikeus) että Elinvoimakeskukselle (ostolupa). Työryhmän mietinnössä tulisi perustella, miksi ostolupien myöntäminen esitetään siirrettävän kunnan maaseutuviranomaiselta Elinvoimakeskukselle.

Vaikka pyrkimyksenä ilmoitetaan olleen keventää perinteistä ostolupahallintoa, saattaa toimintamalli edellyttää alkutuotannon harjoittajien ”asiointia usealla luukulla”. Tätä uhkakuvaa

lisää se, että 139 §:n mukaan maatalouden tarvitsemien muiden hyödykkeiden, kuten esimerkiksi lannoitevalmisteiden, rehujen, kasvinsuojeluaineiden, kylvösiementen ja eläinlääkkeiden ostoluvan myöntäisi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.

MTK korostaa sen merkitystä, että uuden valmiuslain säädökset kyetään aidosti operationalisoimaan. Voimassa olevan valmiuslain 31§:n mukainen tuotantopanosten säännöstely (ostolupamenettely) on noussut esille kysymyksenä useissa harjoituksissa. Harjoituksista kertyneiden kokemusten perusteella vaikuttaisi siltä, että toimivaltuuksien käyttöönoton mahdollistavat, lakia alemmat säädökset ja toimintaohjeet ovat jääneet työstämättä. Häiriötilanteissa tämä voisi näyttäytyä siten, että valmiuslain mukaiselle polttoaineen säännöstelylle ei ole käytännössä valmiutta. MTK katsoo siksi tarpeelliseksi, että viranomaiset veloitetaan laatimaan toimintamalli polttoaineiden säännöstelystä sekä harjoittelemaan sen käyttöönottoa yhteistyössä elinkeinon harjoittajien kanssa.

Alkutuotanto on merkittävä energian käyttäjä. Luonnonvarakeskuksen mukaan maatalouden (ml. kasvihuone- ja avomaan puutarhatuotanto) energian kulutus on vuosina 2010–2020 pysynyt noin 9 TWh tasolla. Maatalouden eri energialähteistä nestemäisten polttoaineiden osuus on yli kolmannes. Erityisesti moottoripolttoaineiden ja viljankuivaukseen käytettävän polttoöljyn määrä on kasvanut. Polttoaineiden saatavuus ja polttoainetäydennykset ovat aivan keskeisiä alkutuotannon jatkuvuudelle poikkeusoloissa.

132 § Jätehuollon turvaaminen

Ehdotettu toimivaltuus on perusteltu ja oikeasuhtaisesti rajattu tilanteisiin, joissa vakavan terveysvaaran torjuminen sitä välttämättä edellyttää. On tärkeää, että viranomainen voi päätöksellään turvata esimerkiksi terveydenhuollon erityisjätteiden, eläintautiepidemioissa syntyvien jätteiden sekä poikkeusolojen seurauksena syntyvän jätteen käsittelyn ja kuljetuksen.

MTK korostaa kuitenkin, että veloitteet voidaan kohdistaa vain toimijan tosiasiallisesti käytettävissä olevaan kapasiteettiin. Mikäli käsittely- tai kuljetuskapasiteetti on normaalioloissa riittämätön, ei toimivaltuus yksin lisää käytettävissä olevia resursseja. Siksi riittävä ja alueellisesti kattava kapasiteetti sekä ennakoivat varautumisjärjestelyt on varmistettava normaalioloissa tiiviissä yhteistyössä alan yritysten kanssa

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

138 § Elintarvikealan tuotannon ohjaaminen

Pykälän mukaiset toimivaltuudet lisätä tilapäisesti kapasiteettia, asettaa väestön ravitsemuksen kannalta keskeiset toiminnot etusijalle sekä velvoittaa vastaanottamaan eläimiä ja alkutuotannon tuotteita myös sopimusketjujen ulkopuolelta ovat perusteltuja elintarvikehuollon turvaamiseksi poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa on tärkeää pyrkiä välttämään esimerkiksi mahdollisessa evakointitilanteessa tuotannolliset ja taloudelliset tappiot.

Myös tämän pykälän osalta MTK toteaa, että hallinnollinen velvoite ei itsessään luo uutta tuotanto-, jalostus- tai sivutuotekäsittelykapasiteettia. Toimivaltuuksien vaikuttavuus edellyttää, että kotimainen tuotantokapasiteetti, logistiikka, kylmäketjut sekä kriittisten tuotantopanosten saatavuus on turvattu jo normaalioloissa. Varautumisen tulee perustua ennakoivaan yhteistyöhön ja suunnitteluun elintarvikeketjun toimijoiden kanssa, jotta poikkeusoloissa annettavat velvoitteet ovat myös käytännössä toteuttamiskelpoisia.

139 § Maa- ja kalatalouden alkutuotannon säännöstely

Ehdotettu säännös on perusteltu ja tarpeellinen tilanteissa, joissa on tarvetta kohdentaa tuotantopanoksia ihmisten ravinnon saannin kannalta välttämättömään tuotantoon. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, mikä on välttämätöntä tuotantoa. Maatalouden määritelmää täsmennettäisiin koskemaan myös puutarha- ja porotaloutta.

Ostoluvat maatalouden alkutuotannon harjoittajille myöntäisi kunnan maaseutuviranomainen. Ratkaisua perustellaan muun muassa sillä, että kuntien maaseutuviranomaisilla on alueensa maataloustuotantoa ja sen erityispiirteitä koskeva osaaminen sekä pääsy rekistereihin. MTK pitää erinomaisena, että ostoluvat myönnettäisiin ilman hakemusta, hyödyntäen viranomaisten tietorekistereitä elinkeinonharjoittajien aiemmasta tuotannosta. Lisäksi kunnan maaseutuviranomainen voi hakemuksesta myöntää luvan ostoluvan kiintiön ylittämiseen, kun siihen on erityisen painava syy.

MTK:n mielestä olisi hyvä, että alkutuottajien ei tarvitsi olla ostolupa-asioissa yhteydessä eri viranomaisiin. Tältä osin olisi hyvä vielä pohtia 124 §: ja 139 §:n ostolupa-asioiden yhteensovittamista moninkertaisen lupa-asioinnin välttämiseksi.

140 § Metsätalouden säännöstely

Säännöksen mukaan tietyissä poikkeusoloissa saisi metsätaloutta varten myydä tai muutoin luovuttaa lannoitteita tai kasvinsuojeluaineita vain ostolupaa vastaan. Elinvoimakeskus myöntäisi metsätalouden ostoluvan ammattimaisesti puunkorjuuta, puutavaran lähikuljetusta tai metsänhoito- ja metsänparannustöitä harjoittavalle yritykselle.

MTK katsoo, että ehdotettu sanamuoto ei kohtele metsäalalla ammattimaisesti toimivia tahoja kilpailuneutraalisti mahdollistaessaan ostolupamenettelyn ainoastaan yrityksille. Yritysten lisäksi ostolupamenettely tulee mahdollistaa myös ammattimaisesti metsätaloudessa toimiville yhdistyksille ja yhteisetuksille, kuten yhteismetsille.

Esimerkiksi metsänhoitoyhdistysten palveluksessa on noin 1 000 metsäammattilaista. Metsänhoitoyhdistykset neuvovat metsänomistajia, toteuttavat merkittävän osan puukaupan suunnittelusta ja metsien lannoituksesta sekä istuttavat vuosittain yli 60 miljoonaa puuntainta. Metsänhoitoyhdistyksille myönnettiin 1.10.2024 arvostettu Yhteiskunnallinen Yritys -merkki. Yhteiskunnallinen Yritys -merkin käyttöoikeuden saanut yhteisö harjoittaa vastuullista liiketoimintaa ja sen ensisijainen tavoite on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen.

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ehdotuksessa esitettyjä otto-oikeuksia niiden korvattavuutta käsitellään perustuslain näkökulmasta MTK:n mielestä varsin suppeasti. Esityksestä ei käy ilmi, mikä on pakkolunastukseen rinnastettavaa otto-oikeutta. Nyt esityksen mukaan ainoastaan puusto, puutavara ja turve katsottaisiin suoranaisesti lunastuksen kohteena olevaksi omaisuudeksi.

Esityksessä todetaan, että perustuslakivaliokunta on katsonut lainsäätäjällä olevan omaisuudensuojaa koskevien sääntelyn osalta varsin laaja harkintavaltaa. MTK ei ole tämän tulkinnan kanssa samaa mieltä. Omaisuuden suojan tulkinnat ovat jokseenkin vakiintuneita ja rajoitusedellytykset on perustuslakivaliokunta vahvistanut useaan kertaan. Perusoikeuksista kiinni pitäminen myös poikkeusoloissa on oikeusvaltion keskeisiä kulmakiviä ja siksi omaisuuden suojaa sekä elinkeinonharjoittamisen vapautta rajoittaviin pykäliin ja korvauksiin tulee kiinnittää vielä uudelleen huomiota.

Omaisuuden suojan osalta esitetty ei noudattele normaalia pakkolunastus- ja käytönrajoitus-oikeutta Suomessa. Kiinteän omaisuuden (61§) sekä puuston, puutavaran ja turpeen haltuunoton (94§) osalta tulee viitata lunastuslain mukaiseen markkina-arvoon. MTK haluaa huomauttaa, että ilman viittaussäännöstä lunastuslakiin, korvauksen määräytymiselle ei ole lainsäädännöllistä pohjaa. Nyt esitetään, että elinvoimakeskus päättäisi lunastuskorvauksen määrän. Sen sijaan kohtuullisen elinkeino-omaisuuden korvattavuuden osalta laissa ei esitetä toimivaltaista viranomaista. Epäselväksi jää miten omaisuuttaan menettävän oikeudet toteutuisivat prosessissa. On myös huomattava, että elinvoimakeskuksen tehtäviin ei taida kuulua omaisuuden arvonmääritykseen liittyviä muita tehtäviä, joten tehtävä ei varsinaisesti elinvoimakeskukselle sovellu.

Nyt esityksessä menee terminologia jokseenkin ristiin, kun puhutaan sekä elinkeinonharjoittamisen estymisestä maksettavista kohtuullisesta korvauksesta että puuston osalta lunastuksesta aiheutuvasta täydestä korvauksesta. Elinkeinotakuu sisältyy myös lunastuslakiin, joten ei ole perusteltua eriyttää sitä lunastuskorvauksista. Selvyyden vuoksi, ja perustuslain täyden korvauksen vaatimuksen toteutumiseksi olisi asiallista linkittää elinkeinonharjoittamisen estymisestä aiheutuvat menetykset myös lunastuskorvauksiksi ja tehdä lunastuskorvauspykälään viittaussäännös lunastuslakiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että PL 15 § täyden korvauksen vaatimus täyttyy lähtökohtaisesti ainakin silloin, kun korvauksen osalta viitataan lunastuslain korvauserusteisiin. Omaisuuden haltuunottohetki on myös korvausten määräytymisen sekä lain mukaisen koron kannalta merkityksellinen asia. Lienee syytä harkita, pitäisikö haltuunottohetki tuoda esityksessä myös esille.

Lunastuslain mukainen korvausmenettely on maanomistajan viimesijainen perälauta ja oikeusturva. On tärkeää, että korvauskysymykset käsittelee viimekädessä ammattitaitoinen ja riippumaton viranomainen ja että omaisuuttaan menettävällä on käytössään perustuslain edellyttämät oikeusturvakeinot tiedon saamisesta, osallistumisoikeuksista sekä oikeudesta saada valituskelpoinen päätös. Ehdotus jättää näihin kysymyksiin liian paljon puutteita. MTK esittää, että korvaukset mietitään vielä uudelleen ja tehdään lakiin viittaussäännös lunastuslakiin sekä sitä kautta lunastuslainmukaiseen korvaustoimitukseen.

156§ osalta laissa tuodaan esille, että korvausten taso on määritettävä siten, että korvausta voidaan pitää kohtuullisena ja riittävänä ottaen kuitenkin huomioon valtion taloudellinen asema sekä poikkeusoloista johtuvat olosuhteet kokonaisuudessaan. MTK:n näkemyksen mukaan 156§:ssä tarkoitetut korvaukset ovat itseasiassa lunastuskorvauksia ja perustuslain mukaan lunastuskorvauksen määrää arvioitaessa ei voida ottaa huomioon esimerkiksi valtion taloudellista asemaa korvauksen määrään vaikuttavana tekijänä. Esitys ei ota myöskään kantaa siihen voisiko valtion poikkeuksellisen hyvä taloudellinen tilanne jollain tavalla olla korvauksia korottava tekijä. Tällaiset käsitteet ovat vieraita omaisuuden arvonnäilyksessä.

Yleensä edellytetään, että oikeusturvatakeet tulisi olla järjestetty hyvin; pakkotoimen kohteella tulee olla mahdollisuus saada asiasta perusteltu päätös ja muutoksenhakumahdollisuus. Lain luonteen takia näitä ei voida perustellusti järjestää samalla tavoin kuin normaalitilanteissa, koska haltuunoton tulee olla tehtävissä nopeasti ja keveällä menettelyllä. Kuitenkin, jos oikeudellisia tai taloudellisia virheitä ilmenee myöhemmin, nämä täytyy olla mahdollista kompensoida asianmukaisissa prosesseissa.

Esityksen viimeistelyssä tulee huomioida myös tiedonantoon liittyvät yksityiskohdat. Pakkotoimen kohteena olevaan maanomistajaan tai yrittäjään tulee viipymättä olla yhteydessä, kun tilanne sen sallii.

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää Oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua valmiuslakityöryhmän mietinnön ehdotuksesta uudeksi valmiuslaiksi.

Yleiset huomiot

Elintarvikehuolto on yhteiskunnan kriittistä tuotantoa, jonka jatkuvuus on varmistettava kaikissa turvallisuustilanteissa ja tarvittavilta osin turvattava lainsäädännössä. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa MTK pitää valmiuslain uudistamista ehdottaman tarpeellisena.

Valmiuslaissa on tarkoitus säätää poikkeusolojen aikana viranomaisten välttämättömistä lisätoimivaltuuksista, velvoitteista sekä niiden vaatimasta päätöksenteosta. Pääsääntöisesti ehdotetut säännökset ovat kannatettavia. MTK esittää lausunnossaan omaa toimialaansa koskien joitakin huomioita ja täsmennyksiä Oikeusministeriön työryhmän mietintöön sisältyvään ehdotukseen uudeksi valmiuslaiksi.

Suomalainen kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaan yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä kaikissa oloissa. Valmiuslain uudistamisen lisäksi on tärkeä varmistaa alemman asteisilla säädöksillä ja toimintaohjeilla tarkoituksenmukainen toiminta erilaisissa häiriö- ja poikkeusoloissa. Häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota tiedon kulkuun ja etukäteen määritelyihin työprosesseihin, jotta kriisitilanteissa toiminta ja päätöksenteko on sujuvaa. Sen edellytyksenä on, että eri tahojen vastuut on tunnistettu, toimintaprosessit ovat selkeitä ja toimintaa on harjoiteltu yhdessä.

Poikkeusolojen aikana on erityisen tärkeää säilyttää luottamus oikeusvaltioon ja sen toimivuuteen. MTK kiinnittää lausunnossaan erityistä huomiota otto-oikeuksiin ja aiheutuvien menetysten korvaamista koskeviin ehdotuksiin, jotka vaativat vielä täsmentämistä. On tärkeää, että korvauskysymykset käsittelee viimekädessä ammattitaitoinen ja riippumaton viranomainen ja että omaisuuttaan menettävällä on käytössään perustuslain edellyttämät oikeusturvakeinot tiedon saamisesta, osallistumisoikeuksista sekä oikeudesta saada valituskelpoinen päätös.

Jyrki Wallin

Toiminnanjohtaja

Markus Lassheikki

Johtaja, strategia ja huoltovarmuus

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Lassheikki Markus

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.